

Ráadásul gyerekkoromban is sok időt töltöttem Csabán.

■ *Lám, milyen furcsa, hogy onnan kaptam az első komoly felkérést is!*

– Valóban nagyon meghatározó volt, nem is tudtam véletlenként értékelni. És a feleségemet is onnan „hoztam”. Szóval sosem könnyű egy teljes változásról szóló döntést meghozni.

■ *Debrecen a nyolcvanas-kilencvenes években még az egyik nagyon fontos zenei központ volt, majd történt valami, és a zeneszerető debreceniek nagy bánatára nem igen jegyezték a zenekart a képzéletpaletta túl jó helyen. Tudta, mire vállalkozik?*

– Tudtam. És a helyzet valóban ijesztő volt. S még mindig azt mondom, vannak furcsa rendszerek Debrecenben. Nagyon fiatalon kerültem oda 2011-ben – még mindig én vagyok a legfiatalabb zeneigazgató az országban – és egy sok százmilliós költségvetésű intézményt vezetni, felelősséget vállalni, valóban nem túl könnyű. De hadd tegyem hozzá, hogy tizenkilenc éves korom óta mindig voltak vállalkozásaim is, tehát nekem az, hogy vállalkozói, tulajdonosi szemlélet, vagy az üzleti szempontokat figyelembe vevő magatartás, nem idegen. Inkább magától értetődő. A jelenlegi életem gyakorlatilag „pozícióhalmozást” jelent. Más kérdés, hogy remek csapatot sikerült felállítani.

■ *Mi ez a több pozíció?*

– Van a Kodály Filharmonikusok, van a Kodály Kórus, ami Kodály Filharmónia néven egy intézménybe tömörül. És van a Csokonai Színház, az egy másik intézmény. És a zenekar kielégíti a színház igényeit, a szolgálata felét ott tölti, operát, operettet játszva. S van külön a színházi énekkar, tagjai közalkalmazottak, én pedig a Csokonai zeneigazgatója vagyok, és a Kodály Filharmóniának az intézményvezetője és művészeti vezetője is. A zenekarnak Kovács László a vezető karmestere, a Kodály Kórusnak Kiss Csaba, aki megbízott karnagyként dolgozik, de hamarosan pályázatot írunk ki a posztra. Ez tényleg több funkció egyszerre, de pont az az integritás, amire szükség is volt, hogy valaki fogja össze a zenei élet dolgait, az valósult meg így.

■ *Az egészen biztos, hogy nem unatkozik, hiszen még a Budapesti Operettszínházal is elmegy turnézni.*

– Nagyon örülök annak például, hogy a bu-

dapesti Kerényi Miklós Gábor rendezte Marica grófnőt sikerült elvinni Debrecenbe. Szerette is a közönség! S ami az operettet és az operajátszást is illeti, azt gondolom, egy kétszázéves városban az alapvető műveket játszani kell.

■ *Ennek a debreceniek valószínű nagyon örülnek, hiszen maga még nem is élt, amikor Debrecenben ezeket az alapvető műveket rendszeresen játszották, és Budapestről is leruccantunk megnézni egy-egy előadást. No, de térjünk vissza az intézményvezetői munkájára! Összeszedtem az emlékeimet, milyen gondokkal találkoztam magam is annak idején, jó tíz évvel ezelőtt intézményvezetőként, a zenei együtteseket illetően. Csak néhányat sorolok belőlük: a muzsikuskok bére jóval a diplomás átlag alatt van, a próbatermek állapota nem kevés kívánnivalót hagy maga után, menedzselési gondok is vannak, miként utazási nehézségek, és beszélni kell a vendégművészek gázsijáról is. Szóval leginkább pénzügyi nehézségek ezek, de egyet hadd tegyek még hozzá, ami az én bitvallásom: a művészeket nagyon kell szeretni, mert ők teszik széppé és értékké az életünket. Művészet nélkül sivár és lélekölő lenne a világ. Valahogy ezt kellene szem előtt tartani. Ismerősek ma is ezek a gondok?*

– Persze. És a többsége Debrecenben is nagy gond. A próbatermünk például zsúfolt, amikor a kórus is ott van, egyenesen elviselhetetlen. A pedagógusbéreket rendezték, ugyebár, ám ahhoz képest ugyanazzal a diplomával egy zenész vagy tanít, vagy zenekarba megy. És most tanít, mert úgy kétszer annyit keres. Ez nagyon komoly gondot jelent, mert én csak a közalkalmazotti bért tudom nekik adni, ami a bértáblában benne van. És kész. A mi fenntartónk az önkormányzat. Eddig nem nagyon foglalkoztak a gondjainkkal, most ez talán változik. De a zeneművészet az egy „rétegdolog”.

■ *Tiltakozom!*

– Lehet, de én már általános iskolában is úgy láttam, hogy az a két dolog, ami engem érdekel, arról hallgatnak. Mintha nem is léteznének. Az egyik a klasszikus zene, a másik meg a repülés.

■ *Mielőtt még a kedves olvasónak kikerekedne a szeme, ígérem, ez utóbbira még visszatérünk. Ám ami a klasszikus muzsikát illeti, számos műsor, legutóbb pél-*

Visszhang nélküli botrány a Művészetek Palotájában

A muzsika eddig még úgy-ahogy megúsza. A színházi életet már megzavarta. Az irodalom világa pedig már régen szenved tőle. Hogy mitől? A politikától, amely bizony már jó ideje betette a lábát a művészet világába, s nem tiszta szándékkal. Mielőtt bárki félreértene, nem a politikuskokra gondolok. Az nagyon is helyes, ha ők eljárnak színházba, hangversenyre. A közéletre gondolok, a nagypolitika által székértáborokra osztott magyar közvélemény azon képviselőire, akik képtelenek elviselni a sokszínűségnek még a gondolatát is, és dühödten támadják mindazt, ami nem az ő ízlésüknek, s főképp nem az ő politikai céljaiknak megfelelő. Ordibáltak itt már egymásra regények, filmek, igazgatói, rendezői kinevezések, felkérések miatt, aktuálpolitikai mezőre terelve mindent, ami szerintem nem oda tartozik. Arra azonban nem emlékszem, hogy – legalábbis nálunk – a hangversenyterem is színtere lett volna olyan incidensnek, mint ami ez év májusának elején történt a Művészetek Palotájában, a Debreceni Filharmonikus Zenekar és Várdai István csellóművész koncertjén. Minden úgy kezdődött, ahogyan meghirdették. Ünnepelni gyűltünk össze, a közönség is, meg a fellépők is. A MüPa tízéves születésnapját ünnepeltük. A debreceniek azért, mert az intézmény működésének eddigi tíz esztendejében minden évben felléptek a koncertteremben, a közönség meg azért, mert az elmúlt esztendőben, s most, a jubileum alkalmával is nagyon szép programokat kínáltak neki. Ezen az estén is a megszokott rendben zajlottak az események. Bejött a zenekar, megkapta az illő tapsot, elhelyezkedett, hangolt, s még azon se lepődött meg senki, hiszen nem egyszer előfordul ilyesmi a koncerteken, hogy a MüPa műsorközlője bejelentette, Debrecen polgármestere néhány szót szeretne mondani a koncert előtt. Kijött a színpadra egy rokonszenes fiatalember, s politikusoktól nem mindig megszokott szép magyarsággal, közhelyek nélkül megköszönte, hogy Debrecen vendége lehet ennek a születésnapi sorozatnak. Talán két perce, ha beszélt, amikor a teremnek úgy a közepéről, baloldal

felől valakik tapsolni kezdtek. Érezhetően meglepődött mindenki. A polgármester, dr. Papp László a neve, folytatni próbálta mondókáját, ám a taps erősödött. Kizárólag csak arról a helyről, ahol elkezdődött, azaz a közönség többi tagja nem kapcsolódott bele a hecckampányba? provokációba?, nem tudom, minek nevezzem az akciót. Mindenesetre a szónok, anélkül, hogy befejezte volna mondókáját – ezt ugyanis lehetetlenné tette a „kitapsolásnak” nevezett kiselőadás – lement a színpadról. Kínos, és érthetetlen jelenet volt. Mint később megtudtam, Papp László ajándékot is hozott a születésnapra, melyet Káel Csabának, az intézmény vezetőjének szánt, és a színpadon akart átadni. Valószínű a Művészetek Palotája vezetősége is megzavarodott, aligha hinném, hogy lenne tapasztalatuk ilyen incidensek kezelésében, mert elnézést nem kért senki, majd mintha mi sem történt volna, kezdődött a koncert. A közönség egy része rosszkedvűen társalgott arról a szünetben, mi volt ez, s mi köze van a koncertlátogatónak ahhoz, ha az ősszel megválasztott, és első ciklusát töltő debreceni polgármesterrel bárkinek is valami baja van. Menjen talán az önkormányzat elé, s ott zavarogjon, ne a zene palotájában. Mert oda ez a magatartás nem való. Sajnos, azt is emlegették, hogy más zenekarok háza táján már hallottak ilyen „megzavarási” szándékokról. A koncert egyébként fergeteges sikerrel zárult. Ám aznapi rossz kedvünk sajnos, ettől sem múlt el.

Utószó: Telefonon megkerestem a Debreceni Polgármesteri Hivatal sajtósát, szerettem volna megkérdezni polgármester urat az incidensről. Azt a választ kaptam, hogy polgármester úr nem kívánja belevinni a politikát a művészetbe, maradjon meg a történet a múltnak, ezt a „kis színjátékot” ő ott a helyszínen rendezettnek tekintti, nem kíván ebből ügyet csinálni, s nem kíván reagálni a történetekre. Megérttem őt. Igaza van. Ennél többet talán nem is lehetne mondani az esetről. Azt viszont meg kellene követelnünk, hogy taps, brávózás, netán fújolás, fütty, kizárólag a művészi produkció megítélése céljából hangozhasson el a hangversenytermekben. Politikai célzattal semmiképpen.

dául a Virtuózok bizonyította már, hogy az embereket érdekli az érték. Mégis elsöprően több a szenny, például a televíziókban. Ki érti ezt? Mikor még az agykutatók is elmondták már százszor, hogy a jó zene a lélekre, a tanulási képességeire, és még számtalan emberi tényezőre nagy hatással van! Az énekőrök meg szinte megszüntek. És hogy még valamivel megzavarjam a lelki békéjét, hadd kérdezzem meg, hogy élte át azt a különös incidenst, amikor a debreceni zenekarral a Művészetek Palotájában koncertet adtak az intézmény tíz éves évfordulóján, s a köszönyt mondó polgármestert kifütyülték? Miközben ezt sem a beszéd tartalma, sem más esemény nem indokolhatta, kizárólag a rendezvény szándéka.

– Borzalmas volt ez után kimenni a színpadra. Az incidens rányomta a bélyegét az egész estére, siker ide-oda. Nem tudok okosat mondani. Hogy ez az egész mi volt, aligha leszünk képesek kinyomozni. De az tény, hogy a jelenlegi debreceni vezetésnél azt látom, semmilyen politikai, ideológiai szándék nincs mögöttük, egyszerűen szeretnének, mint menedzserek egy jó várost építeni. Én nem azt érzékelem, ami tény, hogy van mögöttük egy párt, amelynek a színeiben indultak a választáson, hanem azt, hogy a feladatra koncentrálnak, hogyan lehetne jól csinálni, amit kell. Az, hogy ebbe valami politikai színezetet akart látni egy csoport, amelyik ott ugye elkezdett beletapsolni a polgármester beszédébe, az teljesen méltatlan és értelmetlen. Nekünk nagyon kellemetlen volt. Sosem találkoztunk még ilyen „akcióval”, nagyon remélem, nem is fogunk. A politikusokkal szembeni elégedetlenséget nem a koncertteremben kell kifejezni, s nem ilyen ünneprontó, és primitív módon.

! Azt mondta egyik nyilatkozatában, hogy a karmesteri munka 60%-ban pszichológia. Nem inkább minden vezetői pozíciónak? Önnek például mikor van leginkább szüksége a pszichológiai érzékére?

– Én azért még nagyon az elején járok a pályámnak, és a gyakorlatban sokat kell tapasztalnom még. Ez a szakma igen erősen a tapasztalatokra épül. S abban igaza van, hogy minden vezetői pozícióhoz kell a pszichológiai érzék, dolgozzon az ember az élet bármely területén. Mindenesetre elég különös dolog úgy vezényelni egy koncertet, hogy az ember azokkal a munkavállalókkal zenél, akik tegnap éppen azzal a kéréssel álltak elő, hogy jó volna egy olyan próbate-

rem, ahol a vonót húzó kéz nem ütközik a falba, amikor próbálunk. És ilyenkor az ember kénytelen „kegyetlen” lenni, mert nem tudja sem ezt, sem egy másik, nem kevésbé fontos problémáját egy csapásra megoldani a munkavállaló, egyébként érzékeny művészembernek. Ha mondjuk, az operett-színházban vezényelek, én is sokkal felszabadultabb tudok lenni.

! Persze, mert ott nem kérnek magától például béremelést. S akkor most hagyjuk a gondokat! Én itt nem egy száguldó karmesterrel beszélgetek, bár ez sem rossz jelző, hiszen rengeteget futkos szerte az országban. Viszont meglepetve olvastam, hogy ön légi fotósként is ismert. Tudom, hogy az édesapja a MALÉV-nál dolgozott. Csak nem az ő hatására szeretett bele a repülésbe?

– Pedig így van. Nekem tizennégy éves koromig egyértelmű volt, hogy repüléssel foglalkozom majd. Persze nem úgy lett, de aztán mégis kicsit úgy lett.

! Nem félt sosem?

– Nem. Ha én úgy halok meg, hogy repülőn ülök, vagy éppen repülőt vezetek, akkor boldog leszek, mert annál csak sokkal rosszabb halálok vannak. Persze ez félig-meddig vicc. Légi felvételeket pedig már nem készítek, mert mióta karmester vagyok, nem jut rá időm. Ám az a médiacég, amelyet erre létrehoztam, az virágzik. Furcsa módon én a földön sosem fotóztam. Tizennégy éves koromban már szerettem volna vitorlázó-repülni, de a szüleim nem hagyták. Az unokatestvéremmel viszont, aki ma már nagy gépen pilóta, repültem sokat, és akkor készítettem a légi felvételeket. Ugyanis a gyerekkorom óta meglévő térlátásom, ami azt jelenti, hogy mindent térben rajzoltam le, tehát felülről, valahogy ide vezetett. S talán a térábrázolásnak ez az élménye vitt el a légi fényképezéshez. Nagyon szép könyvek születtek ebből a szenvedélyből. A fényképezés elmúlt, a repülés viszont most is ugyanúgy része az életemnek. Amennyit lehet, vitorlázok, magam repülök, és van egy másik cégem, amely a Féri-hegyi repülőtéren a légi közlekedési hagyományok kezelését, és a múzeum, valamint a látogatóközpont fejlesztését végzi, ami szintén egy izgalmas kulturális projekt.

! Hogy költői legyenek, szárnyal a zenében, szárnyal a repülővel. Csak Gripen-re ne szálljon mostanában, mert az potyog...

Kondor Katalin